

IV

(Teave)

TEAVE EUROOPA LIIDU INSTITUTSIOONIDELT, ORGANITELT JA ASUTUSTELT

NÕUKOGU

Nõukogu järeldused, 11. mai 2010, hariduse ja koolituse sotsiaalse mõõtmekohta

(2010/C 135/02)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

VÖTTES ARVESSE:

1. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valituste esindajate 14. novembri 2006. aasta järeldusi töhususe ning võrdsete võimaluste kohta hariduses ja koolituses, ⁽¹⁾ milles kutsuti liikmesriike üles tagama võrdsetel võimalustel põhinevaid haridus- ja koolitussüsteeme, mille eesmärk on pakkuda võimalusi, juurdepääsu, suhtumist ja tulemusi, mis ei sõltu sotsiaalmajanduslikust taustast ega muudest teguritest, mis võivad põhjustada hariduslikku ebavõrdsust.
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta soovitus võtmepädevuste kohta elukestvas õppes, ⁽²⁾ milles toonitatakse kõigile võtmepädevuste tagamise tähtsust ning samuti soovitatakse hoolitseda asjakohaselt nende eest, kes hariduse omandamise aspektist ebasoodsas olukorras olles vajavad oma hariduspotentsiaali realiseerimiseks erilist toetust.
3. Nõukogu 15. novembri 2007. aasta resolutsiooni, mis käsitleb uusi kutseoskusi uute töökohtade jaoks ⁽³⁾ ning kus rõhutatakse vajadust prognoosida kutseoskuste vajadust ja tõsta üldist kutseoskuste taset, eelistades madala kvalifikatsiooniga ja teiste majanduslikust ja sotsiaalsest tõrjutusest ohustatud isikute harimist ja koolitamist.
4. Nõukogu 23. novembri 2007. aasta resolutsiooni ülikoolide moderniseerimise kohta Euroopa konkurentsivõime nimel
5. Nõukogu 22. mai 2008. aasta järeldusi täiskasvanuhariduse kohta, ⁽⁵⁾ milles rõhutati vajadust tõsta endiselt märkimisväärse arvu madala kvalifikatsiooniga töötajate oskuste taset ning toodi esile täiskasvanuhariduse panust sotsiaalse ühtekuuluvuse ja majandusarengu edendamisse.
6. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta otsust nr 1098/2008/EÜ vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aasta (2010) kohta, ⁽⁶⁾ milles juhitakse tähelepanu, et tööjõuturu muutuvate vajadustega sobivate põhisõkuste ja kvalifikatsiooni puudumine on ühiskonda kaasamisel suur takistus.
7. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valituste esindajate 21. novembri 2008. aasta järeldusi Euroopa töhustatud koostöö tulevaste prioriteetide kohta kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas, ⁽⁷⁾ milles rõhutati, et kutseharidus ja -koolitus ei soodusta mitte ainult konkurentsivõimet, ettevõtluse tulemuslikkust ja innovatsiooni globaliseerunud majanduse kontekstis, vaid ka võrdsust, ühtekuuluvust, isiklikku arengut ja kodanikuaktiivsust, ning selle atraktiivsust tuleks propageerida kõigi sihtrühmade hulgas.

⁽¹⁾ ELT C 298, 8.12.2006, lk 3.⁽²⁾ ELT L 394, 30.12.2006, lk 10.⁽³⁾ ELT C 290, 4.12.2007, lk 1.⁽⁴⁾ Dok 16096/1/07 REV 1.⁽⁵⁾ ELT C 140, 6.6.2008, lk 10.⁽⁶⁾ ELT L 298, 7.11.2008, lk 20.⁽⁷⁾ ELT C 18, 24.1.2009, lk 6.

8. Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valituste esindajate 21. novembri 2008. aasta järeldusi noorte 21. sajandiks ettevalmistamise kohta: koole käsitlev Euroopa koostöökava, ⁽⁸⁾ milles kutsuti liikmesriike tagama juurdepääsu kvaliteetsetele haridusvõimalustele ja teenustele eelkõige laste ja noorte inimeste jaoks, kes isiklike, sotsiaalsete, kultuuriliste ja/või majanduslike olude tõttu võivad olla ebasoodsas olukorras.
9. Nõukogu 26. novembri 2009. aasta järeldusi sisserändaja taustaga laste hariduse kohta, ⁽⁹⁾ milles kutsuti liikmesriike üles võtma oma nõuetekohasel vastutustasandil (kohalik, piirkondlik või riiklik tasand) sobivaid meetmeid, eesmärgiga tagada, et kõigile nendes süsteemides osalevatele lastele, olenemata taustast, pakutakse õiglaseid ja võrdseid võimalusi ning samuti vajalikku toetust, et arendada välja oma täielik potentsiaal.
10. Nõukogu 27. novembri 2009. aasta resolutsiooni Euroopa noortevaldkonnas tehtava koostöö uuendatud raamistiku (2010–2018) kohta, ⁽¹⁰⁾ milles kutsuti liikmesriike üles tagama noortele võrdne juurdepääs kvaliteetsele haridusele ja koolitusele kõikidel tasanditel, ning arendama paremaid seoseid formaalse hariduse ja mitteformaalse õppimise vahel.

NING ARVESTADES EELKÕIGE:

nõukogu 12. mai 2009. aasta järeldusi, mis käsitlevad strateegilist raamistikku üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal („ET 2020“), ⁽¹¹⁾ milles määrati ühena neljast strateegilisest eesmärgist kindlaks võrdsete võimaluste, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kodanikuaktiivsuse edendamine ning määratleti viis Euroopa keskmise soorituse võrdlustaset („Euroopa sihttaset“), mis panevad suurt rõhku võrdsuse saavutamisele.

NING ARVESTADES:

Madridis 11.–12. märtsil 2010 toimunud konverentsi „Kasav haridus kui sotsiaalse ühtekuuluvuse viis“ tulemusi.

MÄRKIDES, et:

Haridus- ja koolitussüsteemid kogu ELis peavad tagama nii võrdsuse kui tipptaseme. Haridustaseme tõstmine ning võtmepädevuste pakkumine kõigile on väga oluline mitte ainult

⁽⁸⁾ ELT C 319, 13.12.2008, lk 20.

⁽⁹⁾ ELT C 301, 11.12.2009, lk 5.

⁽¹⁰⁾ ELT C 311, 19.12.2009, lk 1.

⁽¹¹⁾ ELT C 119, 28.5.2009, lk 2.

majanduskasvu ja konkurentsivõime, vaid ka vaesuse vähendamise ja sotsiaalset ühtekuuluvuse edendamise seisukohalt.

Hariduse ja koolituse kaudu saavutatav sotsiaalne ühtekuuluvus peaks tagama võrdsed juurdepääsu võimalused kvaliteetsele haridusele ning võrdse kohtlemise, sealhulgas kohandades pakkumist individuaalsetele vajadustele. Samas peaks see tagama võrdsed võimalused parimate tulemuste saavutamiseks, püüdes pakkuda kõigile võtmepädevuste kõrgeimat taset.

OLLES TEADLIK, et:

Haridus- ja koolitussüsteemid aitavad märkimisväärselt kaasa sotsiaalse ühtekuuluvuse, kodanikuaktiivsuse ja eneseteostuse soodustamisele Euroopa ühiskondades. Need süsteemid võivad edendada ülespoole sotsiaalset liikuvust ning katkestada vaesuse, sotsiaalse ebavõrdsuse ja tõrjutuse ahela. Nende süsteemide rolli saaks täiendavalt tugevdada, kohandades neid kodanike tausta mitmekesisusega, arvestades kultuurilist rikkust, olemasolevaid teadmisi ja pädevusi ning õppevajadusi.

Haridus ei ole sotsiaalse tõrjutuse ainus põhjus ega ka selle probleemi ainus lahendus. Haridusmeetmed üksi ei suudaks tõenäoliselt leevendada mitmekordselt ebasoodsa olukorra mõju ning selleks tuleb neid tuleb käsitleda mitut valdkonda hõlmava lähenemisviisi raames laiemas sotsiaal- ja majanduspoliitika kontekstis.

Rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine nõuab kõrgeid kutseoskusi koos loomis- ja uuendamisvõimega ning oskusega töötada multikultuurse ja mitmekeelses ühiskonnas. Arvestades demograafilist kriisi, on veelgi olulisem tõsta üldist haridus- ja õppesüsteemide taset, tagades samas, et kõik inimesed, nii noored kui täiskasvanud, saavad sõltumata nende sotsiaalmajanduslikust taustast või isiklikest oludest elukestva õppe kaudu arendada oma täielikku potentsiaali. Sellega seoses tuleks pöörata erilist tähelepanu haridusalaste erivajadustega isikute, sisserändaja taustaga isikute ja romide vajadustele.

Majanduskriisi sotsiaalse mõju jätkuval ilmsikstulemisel ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aasta (2010) kontekstis ⁽¹²⁾ on selge, et kriis on puudutanud kõige tugevamalt ebasoodsaimas olukorras olevaid inimesi, ohustades samas neile rühmadele suunatud eelarvealaseid jõupingutusi.

⁽¹²⁾ Vt joonealust märkus 6.

TÕDEDES, et:

Selleks et Euroopas saaks toimida teadmispõhine majandus, mis tugineb jätkusuutlikule ja kõrgele tööhõivemäärale ning tugevdatud sotsiaalsele ühtekuuluvusele, nagu on ette nähtud Euroopa 2020. aasta strateegias, on hariduse ja koolituse roll elukestva õppe seisukohalt väga oluline. Elukestva õppe raames kõigile võtmepädevuste pakkumine on olulise tähtsusega kodanike konkurentsivõime, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja eneseteotuse soodustamisel.

ET 2020 strateegilises raamistikus üleeuroopaliseks koostööks hariduse ja koolituse alal kokkulepitud Euroopa võrdlusnäitajate raames on tungiv vajadus vähendada puudulike põhiioskustega, eelkõige puuduliku lugemisoskusega (praeguste andmete kohaselt ei oska keskmiselt üks õpilane neljast korralikult lugeda ega kirjutada) isikute ja ka varakult õpingud või koolituse katkestanud isikute arvu, suurendada osalust väikelaste hariduses ja hoius, tõsta kolmanda taseme haridust omavate noorte arvu, ning suurendada täiskasvanute osalust elukestvas õppes. Nimeetatud vajadus on eriti tõsine ebasoodsa taustaga õppurite puhul, kelle statistilised sooritusnäitajad on võrreldes teistega kõigi sihttasemete suhtes oluliselt madalamad. Strateegilise raamistiku eesmärke saab täielikult täita ainult siis, kui käsitletakse sotsiaalsest tõrjutusest ohustatud isikute vajadusi.

LEIAB, et:

erinevused liikmesriikide poolt saavutatud sotsiaalse ühtekuuluvuse tasemes näitavad, et ELis tuleb ebavõrdsust ja tõrjutust endiselt märkimisväärses ulatuses vähendada, nii struktuurimuudatuste kui lisatoetuse kaudu sotsiaalsest tõrjutusest ohustatud õppuritele. Võrdsus ja tippase mitte ei välista, vaid täiendavad teineteist, ning seda tuleks püüda saavutada nii siseriiklikul kui Euroopa tasandil. Samas kui iga liikmesriigi olukord on erinev, saab Euroopa koostöö aidata kindlaks määrata viise sotsiaalse ühtekuuluvuse ja võrdsuse edendamiseks, samal ajal ohustamata tippaset.

Süsteemid, mis tagavad kõrged kvaliteedistandardid kõigile ja tugevdavad vastutavust, sealhulgas lähenemisviisid, mis toetavad varast sekkumist ja mis on suunatud eelkõige ebasoodsas olukorras õppuritele, võivad olla võimsad sotsiaalse ühtekuuluvuse edendamise tegurid.

Õpilaste toetuskavad nagu toetused, laenud ja täiendavad mittehahalised toetused võivad olla eelkõige kõrghariduse puhul

võrdse juurdepääsu hõlbustamisel olulised. Arvestades kasvanud survet rahalistele vahenditele haridusvaldkonnas, on väga oluline tugevdada riiklike investeeringute tõhusust, erinevate rahastamissüsteemide ülesehituse ja mõju analüüs võib aidata põhjendatud valikute tegemisel.

LEIAB LISAKS, et:

Seoses eelkooli- ja kooliharidusega:

1. Kvalifitseeritud personali ja asjakohase lapse ja töötaja suhtarvuga kvaliteetne väikelaste haridus ja hoid tagavad positiivsed tulemused kõigile lastele ning suurima kasu kõige ebasoodsamas olukorras olijatele. Asjakohaste stiimulite ja toetuse pakkumine, pakkumise kohandamine vajadustega ning juurdepääsu suurendamine võivad tõsta ebasoodsa taustaga laste osalust ⁽¹³⁾.
2. Üks kõige tõhusamaid sotsiaalse ühtekuuluvuse viise on hariduse tagamine, mis kindlustab võtmepädevused kõigile kodanikele. Täiendavalt tuleb toetada koole, kus ebasoodsa taustaga õpilaste osakaal on suur.
3. Varakult õpingute katkestamise tõhusaks ennetamiseks tuleb arendada teadmisi isiklike või sotsiaalmajanduslike olude või õpiraskuste tõttu väljalangemisohus rühmade kohta kohalikul, piirkondlikul ja riiklikul tasandil ning välja töötada süsteemid selliste isikute varaseks kindlaksmääramiseks. Tuleks rakendada mitmeid süsteemseid koolidele suunatud poliitikaid hõlmavaid ulatuslikke valdkondadevahelisi strateegiaid, eesmärgiga käsitleda varakult õpingute katkestamist põhjustavaid erinevaid asjaolusid. Individuaalne toetus ohustatud õpilastele võib hõlmata isiku vajadustele kohandatud õppe pakkumist, nõustamist, nõustamis- ja juhendamissüsteeme, toetust heaolule ning õpitegevust toetavate tunniplaaniväliste tegevuste pakkumist.
4. Kaasamisstrateegiad nõuavad igal haridusasutuse tasandil tugevat juhtimist ning tulemuste ja kvaliteedi süstemaatilist jälgimist, uuenduslikku kõrgekvaliteedilist õpet, mida toetatakse õpetajate koolitamise, neile mõjuvõimu andmise ja motiveerimise abil, koostööd teiste spetsialistidega ning asjakohaste vahendite pakkumist. Abi vajavatele õppuritele integreerituna toetuse andmine nõuab koostööd vanemate ja kogukonna huvirühmadega, näiteks valdkondades nagu mitteametlik ja vabahariduslik õppetegevus väljaspool koolitunde.

⁽¹³⁾ Käesolevas tekstis tähistab mõiste „ebasoodne taust“ vajaduse korral haridusalaste erivajadustega isikuid.

5. Kõik õppurid saavad kasu sellest, kui tavalises keskkonnas luuakse vajalikud tingimused erivajadusega õpilaste edukaks kaasamiseks. Varasemast enam personaalse lähenemisviisi kasutamine, sealhulgas individuaalsed õppekavad ja hindamiste läbiviimine õppeprotsessi toetamiseks, õpetajatele mitmekesisusega toimetulemist ja sellest kasusaamist käsitleva koolituse pakkumine, koostööpõhine õpetamine ja õppimise edendamine, ning juurdepääsu ja osaluse laiendamine parandab kvaliteeti kõigi jaoks.

Seoses kutsehariduse- ja koolitusega:

— Mitmekesine kutsehariduse pakkumine, kus pööratakse rohkem tähelepanu võtmepädevustele, sealhulgas õppeainetevahelistele pädevustele, võib osutada väga vajalikuks vahendiks neile, kes soovivad oma kvalifikatsiooni parandada ning tööturule siseneda. Ebasoodsas olukorras olevate rühmade puhul saab kutsehariduse- ja koolituse olulisust suurendada, kohandades pakkumist individuaalsete vajadustega, tugevdades suunamis- ja nõustamisteenuseid, tunnustades erinevaid varasemate õpingute vorme ning edendades töökohas toimuva õppe alternatiivseid kavasid. Osaluse, eelkõige madala kvalifikatsiooniga isikute osaluse suurendamine kutsealases täiendõppes ja -koolituses on oluline aktiivse kaasamise lähenemisviisi seisukohalt ning töötuse piiramiseks tööstussektoris toimuvate muutuste puhul.

Seoses kõrgharidusega:

1. Ebasoodsa ja madalama sotsiaalmajandusliku taustaga õpilaste püüdluste õhutamiseks ja nende kõrgharidusele juurdepääsu parandamiseks tuleb tugevdada rahalise toetuse kavasid ja muid stiimuleid, ning parandada nende ülesehitust. Jõukohase hinnaga, kättesaadav, piisav ja paindlik õppelaen ning majanduslikku seisundit arvestav õppetootus saavad edukalt suurendada nende osalusmäära, kellele kõrghariduse kulud jõukohased ei ole.

2. Paindlikumad ja mitmekesisemad õppimisvõimalused, näiteks varasemate õpingute tunnustamine, osalise ajaga haridus ning kaugõpe võivad aidata kõrghariduse sobitamist töö või perekohustustega ning soodustada laiemat osalust. Selliste meetmete rakendamine, mille eesmärk on kõrgkooliõpingute lõpuleviimise määra suurendamine individuaalse toetuse kaudu ning juhendamise, nõustamise ja oskuste arendamise tugevdamine, eelkõige ülikooli õppeprogrammi varasest etappides, võivad parandada ebasoodsas olukorras õppurite koolilõpetamise määra.

3. Rahastamise osas on vaja konkreetseid jõupingutusi, et oleks võimalik võtta täiel määral arvesse selliste ebasoodsas olukorras olevate õpilaste vajadusi, kellel ei ole sageli võimalik olemasolevatest liikuvusskeemidest kasu saada.

4. Ebavõrdsuse, vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastast võitlust saab tugevdada tunnistades, et kõrgharidusasutustel on sotsiaalne vastutus suunata kõrgharidusest tulenev kasu tagasi ühiskonda, viies teadmised laiema kogukonna teenistusse nii kohalikul kui üleilmsel tasandil ning reageerides sotsiaalsetele vajadustele.

5. Kõrgharidusasutused saavad samuti näidata üles sotsiaalset vastutust, tehes oma vahendid kättesaadavaks täiskasvanud õppuritele ning mitteametlikus õppes ja vabahariduses osalavatele õppuritele, tugevdades sotsiaalse tõrjutuse alaseid teadusuuringuid, soodustades uuendusi ja ajakohastades haridusalaseid vahendeid ja meetodikat.

Seoses täiskasvanuharidusega:

1. Juurdepääsu laiendamine täiskasvanuharidusele võib luua uusi aktiivse kaasamise ja tugevdatud sotsiaalse osaluse võimalusi, eelkõige madala kvalifikatsiooniga isikutele, töötutele, erivajadustega täiskasvanutele, eakatele ja sisserändajatele. Seoses sisserändajatega on sotsiaalse integratsiooni edendamisel olulise tähtsusega vastuvõtjariigi keele või keelte õppimine ning põhioskuste ja konkurentsivõime parandamine.

2. Täiskasvanuharidus, mida pakutakse erinevates keskkondades ning milles osaleb palju huvirühmi (sealhulgas avalik- ja erasektor, kõrgharidusasutused, kohalikud kogukonnad ja mittetulundusühingud), ning mis hõlmab õpet isiklikel, kodanikuhusest tulenevatel, sotsiaalsetel ja tööalastel põhjustel, on kesksel kohal ebasoodsas olukorras ja riskirühmades olevate isikute kaasamisel. Seoses tööalase täiendõppega saavad ettevõtted näidata ühist sotsiaalset vastutust prognoosides tõhusamalt struktuurimuutusi ja pakkudes võimalusi ümberõppeks.

3. Põlvkondadevahelise õppe potentsiaali saab kasutada teadmiste ja oskuste jagamise kaudu ning soodustades nooremate ja vanemate põlvkondade vahelist suhtlust ja solidaarsust, vähendades kasvavat digitaalset vahet ja sotsiaalset isolatsiooni.

Elukestva õppe raames:

— Paindlikud haridus- ja koolitussüsteemid, mis võimaldavad õpingutega alustada nii hilja kui võimalik ning ei loo takistusi võimaluste elluviimiseks, aitavad ebasoodsast olukorrast välja tulla. Nimetatud süsteemid aitavad ka vältida sotsiaalmajanduslikku või kultuurilist marginaliseerumist ja madalate ootuste poolt põhjustatud takistusi. Elukestva suunamise ja omandatud oskuste tõendamise pakkumine, sealhulgas

varasemate õpingute ja eelneva kogemuse tunnustamine, kõigi koolitus- ja haridustasemetete sisseastumiskriteeriumite mitmekesistamine, ning õppekeskkonna kvaliteedile ja atraktiivsusele suurema tähelepanu pööramine võivad lihtsustada õppurite üleminekut. Uuenduslikul viisil suunamise pakkumine ning koostöö teiste sotsiaalteenuste ja kodanikuühiskonnaga on vajalikud väljaspool haridus- ja koolitussüsteeme asuvate ebasoodsas olukorras rühmadeni jõudmiseks.

KUTSUB SELLEST LÄHTUDES LIIKMESRIIKE ÜLES:

Seoses eelkooli- ja kooliharidusega:

1. Tagama laiemat juurdepääsu kõrgekvaliteedilisele väikelaste haridusele ja hoiule, et kindlustada kõigile lastele, eelkõige ebasoodsa taustaga või haridusalaste erivajadustega lastele kindel algus, ning suurendada motivatsiooni õppeks.
2. Parandama koolide õppekvaliteeti ja vähendama koolidevahelisi ja -siseseid erinevusi, eesmärgiga võidelda võimalike sotsiaalmajandusliku ja kultuurilise marginaliseerumise suundumuste vastu.
3. Keskenduma oluliste põhisoskuste, eelkõige lugemis- ja kirjutamisoskuse, arvutamisoskuse ja eriti sisserändaja taustaga õpilaste puhul keeleoskuse omandamisele.
4. Soodustama koolidevahelist suhtlust, et jagada kogemusi ja heade tavade alaseid näiteid.
5. Tugevdama jõupingutusi varakult õpingute katkestamise ennetamisel, töötades välja varajase hoiatamise süsteemid ohustatud õpilaste kindlaksmääramiseks; soodustama elukestva õppe edendamiseks koolidele suunatud kvaliteedile keskendunud kaasamisstrateegiaid, mida toetavad asjakohane juhtimine ja õpetajakoolitus.
6. Arendama välja varasemast enam personaalse lähenemisviisi kasutamise ja korrapärase tagasiside andmise kõigi õpilaste toetamiseks, ning selleks, et pakkuda täiendavat abi ebasoodsa sotsiaalse taustaga ja erivajadustega õpilastele.
7. Suurendama koolihariduse olulisust, et õhutada õpilaste püüdlust ja stimuleerida mitte ainult võimet, vaid ka motivatsiooni õppida.
8. Tõstma õpetaja elukutse atraktiivsust, pakkuma asjakohast täiendõpet ja tagama tõhusa koolijuhtimise.

9. Suurendama koolide usaldusväärsust ühiskonna silmis laiemalt, tugevdama koolide ja lapsevanemate ning ettevõtjate ja kohalike kogukondade vahelist partnerlust ning integreerima täiendavalt formaalseid ja mitteformaalseid tegevusi.

10. Edendama kõigi, sealhulgas erivajadustega õpilaste puhul kaasavaid hariduse lähenemisviise, kujundades koolidest õpikogukonnad, kus soodustatakse kaasatuse tunnet ja vastastikust toetust ning tunnustatakse kõigi õpilaste andeid. Jälgima selliste lähenemisviiside mõju, eelkõige eesmärgiga suurendada erivajadustega õppurite juurdepääsu ja koolilõpetamise määra kõigil haridussüsteemi tasanditel.

Seoses kutsehariduse- ja koolitusega:

1. Tugevdama võtmepädevuste omandamist kutseharidusalaste võimaluste ja programmide kaudu ning käsitlema paremini ebasoodsas olukorras õppurite vajadusi.
2. Arendama edasi moodulipõhise kutsehariduse- ja koolituse süsteeme, mis võimaldavad õppuritel luua oma isiklikele vajadustele kohandatud võimalused.
3. Püüdma tagada kutseharidus- ja koolitussüsteemide üldisesse haridus- ja koolitussüsteemi nõuetekohase integreerimise, sealhulgas paindlike võimaluste kasutamise, mis võimaldab õppuritel liikuda ühest sektorist teise ning tööturule.
4. Tugevdama suunamis- ja nõustamisteenuseid ning asjakohast õpetajakoolitust, et toetada õpilaste karjäärivalikuid ja üleminekut haridussüsteemisest või haridussüsteemist tööle. See on eriti oluline edukaks integreerumiseks tööturule ning erivajadustega õpilaste kaasamiseks.

Seoses kõrgharidusega:

1. Soodustama laiendatud juurdepääsu, näiteks õpilaste rahalise toetuse kavade ning paindlike ja mitmekesiste võimaluste kaudu.
2. Töötama välja poliitika, mille eesmärk on suurendada kõrghariduse omandamise määra tugevdades õpilastele suunatud individuaalset toetust, juhendamist ja nõustamist.
3. Eemaldama õppurite liikuvuselt jätkuvalt takistusi, laiendama selle võimalusi ning parandama kvaliteeti, sealhulgas asjakohaste stiimulite pakkumine ebasoodsa taustaga õpilaste liikuvuse parandamiseks.
4. Edendama konkreetseid programme täiskasvanud ja mittetraditsioonilistele õppuritele.

Seoses täiskasvanuharidusega:

1. Tugevdama poliitikaid, et võimaldada madala kvalifikatsiooniga isikutel, töötutel täiskasvanutel ja vajadusel sisserändaja taustaga kodanikel omandada kvalifikatsiooni või parandada oma oskusi ühe astme võrra (üks aste edasi) ning laiendada noortele täiskasvanutele teise haridusvõimaluse pakkumist.
2. Edendada meetmeid tagamaks kõigile isikutele juurdepääsu teadmispõhises ühiskonnas elamiseks ja õppimiseks vajalike põhioskuste ja võtmepädevuste, eelkõige lugemis- ja kirjutamisoskusele ja info- ja sidetehnoloogia oskustele.

Tugevdama üldiselt haridus- ja koolitussüsteemide sotsiaalset mõõdet, võttes järgmised meetmed:

1. Koolisüsteemide paindlikkuse ja läbitavuse parandamine ning kooli- ja koolitussüsteemidesise ja -vahelise liikuvuse ja neis osalemise takistuste kõrvaldamine.
2. Tihedamate seoste väljaarendamine haridus- ja töömaailma ning ühiskonna vahel laiemalt, et tugevdada konkurentsivõimet ja kodanikuaktiivsust.
3. Süsteemide loomine varasemate õpingute, sealhulgas vabahariduse ja mitteametliku õppe tõendamiseks ja tunnustamiseks ning ebasoodsas olukorras ja madala kvalifikatsiooniga õppurite puhul ulatuslikum elukestva nõustamise kasutamine.
4. Ebasoodsas olukorras olevate isikutele suunatud rahalise toetuse meetmete mõju ja tõhususe hindamine, ning neile suunatud haridussüsteemide ja -struktuuride ülesehituse mõju hindamine.
5. Andmete kogumise kaalumise tulemuste, väljalangemismäärade ja õppurite sotsiaalmajandusliku tausta kohta, eelkõige kutsehariduse- ja koolituse, kõrghariduse ja täiskasvanuhariduse valdkonnas.
6. Selliste asjakohaste kvantitatiivsete eesmärkide loomise kaalumise hariduse kaudu toimuva sotsiaalse ühtekuuluvuse valdkonnas, milles võetakse arvesse iga liikmesriigi konkreetset olukorda.

7. Kooskõlas teiste poliitikatega nimetatud eesmärkide suhtes integreeritud lähenemisviisi väljatöötamise kaalumise.

8. Asjakohaste vahendite suunamine ebasoodsas olukorras olevatele õpilastele ja koolidele, ning vajaduse korral Euroopa Sotsiaalfondi ja Euroopa Regionaalarengu Fondi vahendite kasutamise pikendamine, et vähendada sotsiaalset tõrjutust hariduse abil

KUTSUB SEETÖTTU LIIKMESRIIKE JA KOMISJONI:

1. Tegema koostööd strateegiliselt prioriteetsel võrdsuse, sotsiaalse ühtekuuluvuse ja kodanikuaktiivsuse edendamisel, kasutades aktiivselt avatud koordineerimismeetodit üle-euroopalise koostöö raames hariduse ja koolituse alal („ET 2020”) ning rakendades Bologna ja Kopenhaageni protsessi sotsiaalset mõõdet ja võtma vastu meetmed kooskõlas nõukogu 2008. aasta järeldustega täiskasvanuhariduse kohta.
2. Püüdma aktiivselt ära kasutada elukestva õppe programmi, ja vajaduse korral Euroopa Sotsiaalfondi, Euroopa Regionaalarengu Fondi ja programmi „Progress” kõiki vahendeid, et tugevdada sotsiaalset ühtekuuluvust hariduse ja koolituse abil ning keskendudes järgmise põlvkonna programmide kavandamisel jätkuvalt sellele mõõtmele.
3. Edendada ja toetama ebasoodsa taustaga ja erivajadustega õppurite suuremat osalust rahvusvahelistes liikuvusprogrammides, partnerlustes ja projektides, eelkõige neis, mis on loodud elukestva õppe programmi raames.
4. Toetama võrdlevaid teadusuuringuid poliitikate tõhususe kohta, et suurendada võrdsete võimaluste osakaalu hariduses ja koolituses, laiendada teadmiste baasi koostöös teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega ja tagada teadusuuringute tulemuste ulatuslik levitamine.
5. Edendada hariduse ja koolituse kui peamiste vahendite rolli sotsiaalse ühtekuuluvuse ja sotsiaalkaitse protsessi eesmärkide saavutamiseks.